

בבא קמא לב

עניין: קבלת שבת

מהרש"א ח"א

גמ' בואו ונצא לקראת ב"ה כו'. קרא השבת כלה ע"פ מ"ש לכל יש בן זוג ולי לא נתת בן זוג א"ל כנסת ישראל יהיה בן זוגך כו' והשבת גופיה היא כנשואה לישראל אבל צפניא דמעלי שבתא היא כהכנסת כלה לחופה וכמו שע"י הקדושין בהכנסתה לחופה נעשית הכלה נשואה בן השבת בהכנסתו בקידוש היום נעשית כנשואה לישראל וקראת מלכתא שהיא כלת המלך דכל ישראל בני מלכים הם ולזה אמר ר"ח צפניא דמעלי שבתא דהיינו בע"ש קודם כניסתה בואו ונצא לקראת כו' דדרך החתן ללכת לקראת הכלה כמ"ש ה' מסיני בא יצא לקראתם כו' כחתן היוצא להקביל פני הכלה כו' כפרש"י פרשת וואת הברכה. ואמר דרבי ינאי מדה אחרת היתה לו שלא אמר נצא לקראתה ואדרבה הוה קאי ועומד במקומו והיינו דכניסתה אמר בואי כלה כו' שהכלה תבא אליו בדרך הכלה אחר כניסתה לחופה שבתא מצית אביה לבית בעלה ולזה כפל הענין בואי כלה בואי כלה דר"ל בואי כלה לחופה ואח"כ בואי כלה לבית בעלך וק"ל:

בן יהודע

אך ינאינו מחוץ לעיר לתכלית מילה, ע"כ ע"ש: עדיין קשה, דמהיכא משמע דלריך לרין כדי שנאמר שהוא רץ ברשות. ונראה פשוט כיון דמוכת מהא דר"ח, דינאינו לשהיה כדי לקבל שבת יש בזה מילה יותר מאס היה מקבל צביתו או בבית הכנסת, א"כ ממילא שמעינן דמטה לרין, שכן ארז"ל לעולם ירון ארס לדבר מילה, וילפי לה מקרא, ולפי"ו ה"ה אס רץ לבית הכנסת להחפלה, דגם בזה יש מילה לרין, דכתיב בית אלקים נהלך ברבג, וכנ"ו בגמרא, והא דנקיט כאן בע"ש בין השמשות, כדי ללמדנו לפי דרכו, שיש מילה לרין לקבלת שבת:

דף ר"ב, מאי ברשות ליכא כדרכי חגיגה, דאר"ח בואו ונצא לקראת כלה מלכתא, פירוש כיון דאר"ח בואו ונצא ולא אמר בואו ונקבל שבת מלכתא, משמע דלריך ללכת חוץ לעיר, דהיינו לשהיה חוץ לבתים, והכי דייק לה רבינו האר"ז"ל בשער הטעות דף ס"ד ע"א, בריש דרוש א' וז"ל, ואין ספק כי אס הוא כסברת קל"ה קלי עולם, דמושביו די בקבלת חוץ חזירו של ארס, לא היו אומרים בואו ונצא כנראה, כי היו חוץ העיר, והיו מתחברים ללכת לשהיה לקראת השבת ארס הכבוד, וגם שאח"כ למה יפטרו את הרין בע"ש חוץ רב"ר מן המוקדם, כיון שאין

של"ה מסכת שבת נר מצוה אות כט

כלה, ע"כ. בודאי יש התעוררות עניינים בין אלו שלושה שהזכיר, הראשון הזכיר כלה מלכתא, והשני שבת כלה מלכתא, והשלישי כלה.

הראשון מדבר מענין הריצה לטבוח טבח והכן לצורך שבת, ואמר שצריך לצאת נגד הכלה והמלכה. הנה שבת נקראת כלה ונקראת מלכה, נקראת כלה בעת שמתקדשת, ואחר כך נקראת מלכה, ביחוד העצמי עם המלך העליון כנודע להבאים בסוד ה'. אשר זהו טעם אחד מהטעמים מה ראו חכמים לתקן בשבת שלש תפלות משונות זו מזו, אתה קדשת, ישמח משה, אתה אחד, וביום טוב לא תקנו אלא אחת, אתה בחרתנו לערבית לשחרית ולמנחה. ויש לומר מפני ששבת נקראת כלה והקב"ה נקרא חתן, תקנו אתה קדשת על שם הקדושין שנותן החתן לכלה, ואח"כ ישמח משה על שם שמחת החתן בכלה, ואחר כך מוסיף על שם התוספות שמוסיף החתן על כתובת הכלה. או אי נמי על שם שמקריבין קרבנות כעין סעודת מצוה, ואחר

כך אתה אחד על שם שמתייחד החתן עם הכלה. והנה בערב שבת צריך להכין סעודות לכבוד הלילה ולכבוד היום, כאילו היינו אומרים סעודות אירוסין וסעודת נישואין, וכל זה צריכין להיות מוכנים קודם שקוראין הכלה או המלכה לסעודתה, על זה אמר נצא לקראת כלה מלכתא, כלומר נצא במרוצה להכין סעודת אירוסין וסעודת נישואין.

אחר כך הדרך להיותם מוכנים קודם התחלת הסעודה, כי כשמזמנים הכלה לסעודה כבר הכל מהמוכן קודם בואה להסעודה, ושוכחין מהמלאכה, על זה בא דעת השני והזכיר להיות רצין מהמלאכה ולהיות מהמוכן טרם התחלת הסעודות של אירוסין ושל נישואין, וזהו לקראת שבת כלה מלכתא, ותוספת שבת מורה על התוספות שכתבתי לעיל. ואחר כך הדרך בבוא העת שתבוא הכלה, אז מסירים הבגדים שבישל בהם קדירה ומתעטפים בלבוש יקר לקבל הכלה בבגדי הפאר וזהו כבודה, וזה מעשה מתעטף ואמר בואי כלה בואי כלה, זהו בהכנסת השבת שהכלה באה להסעודה. ומאחר שעתה אינה רק כלה, כי בחינת מלכה היא ביום בסוד הנישואין, על כן בהכנסת השבת קראה כלה ואמר בואי כלה בואי כלה. ואחר כך היה דש בה ומגדיל בכבודה, וכבוד יום עדיף מכבוד לילה לכבוד את המלכה. ואין צורך לצאת נגדה כי כבר היא בפנים, וק"ל.

סדור תפלה למשה לרמ"ק

וענין קבלתו פ"י בגמרא ר' חנינא מתעטף וקאי אפניא דמעלי שבתא. אמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא ר' ינאי אומר בואי כלה. והנה יש רבים שדמו מכאן ללכת החולה השדה לקבל השבת. ותמיהא לי מלכתא טובא שהרי השבת אינו בא מדרך השדה אלא מדרך עליון מלמעלה למטה. ועוד אמר מתעטף וקאי לא קאמר ונסיק אלא שהי' אומר בואו ונצא לא אמר שהי' יונא בפועל. ועוד ר' ינאי אמר בשלמא אס הראשון באמירה ינאי דר' ינאי באמירה אלא אס ר' חנינא הי' יונא ברגליו אין ר' ינאי מתייחס באמירתו. (ומיבו בבבא קמא פרק כילד הרגל נראי דממש בואו ונצא שהיו ר"ס דהיינו דאית ליה רשותא למרהע). לכך נראה לי שלא הי' יונא כי לא היה לו יאל. והרי הוא מלמעלה בא עלינו להשרות שכינתו עלינו אלא הכוונה מתעטף וקאי. ואמירתו במקום אמירת ר' ינאי. והי' אומר בואו ונצא כלומר לא נמתין עד שהיא תבא מאלי' עלינו ואז נקבל אותה אלא בואו ונקדים מחול על הקדש שזו שאנו יולאים מהחול לקראתה קודם בואה בענין שאין שבת באה אלא לומן בואה. אמנם אנו מקדימים מה שמוסיפין מחול על הקדש כמי שמקדים לקראת המלך קודם בואו שמקדימין חייליו לבא. וכך חיילי שבת באים ואנו מקדימין לקראתה. והיינו ונצא לקראת כדפי' ור' ינאי מדקדק אמירתו יותר דסבירא לי' ממש דקדושת שבת מקדמת ובלה. ולכך מיד הי' אומר בואי כלה והרי השבת כעין הכלה המזיפה לבעלה לעת שיקרא אותה. וכיון שקורא אותה מיד היא באה לכך באי כלה מיד. והנה השבת מלכתא היינו טעם היות

רבינו חננאל

בר' חנינא דהוה מרקד ואזיל ואמר בואו ונצא לקראת כלה ואמרי לה לקראת מלכה. ר' ינאי מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה: